

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

**РЕФЕРАТ**

**кваліфікаційної роботи**

**на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства  
(на прикладі компанії ТОВ «Веселка туризму»)»**

Виконавець:

студент 65 групи ФЕУП

Кулик Віталій Костянтинович

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Маркітан Олександр Сергійович

ОДЕСА – 2018

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність дослідження.** Дослідження конкурентоспроможності підприємств є надзвичайно важливим питанням, як для окремих підприємств, так і для країни в цілому. Конкуренція – є об'єктивним законом розвинутої ринкової економіки, рушійною силою науково-технічного прогресу. У ринкових умовах висока ступінь конкурентоздатності підприємства це запорука успіху його подальшої діяльності та фінансового стану в цілому, адже конкурентоздатне підприємство має стійку ринкову позицію та високий стабільний прибуток.

Дослідженнями проблем конкуренції, конкурентних відносин та забезпечення конкурентоспроможності економічних суб'єктів займалися такі вчені та економісти як М. Ю. Портер, І. З. Должанский, Т. О. Загорна, Т. В. Шмулевич, Р. Ешенбах, П. Зенге, К. Крістенсон, В. Н. Осипов, О.Г. Янковий, А. Н. Литвиненко, Б. В. Букринський, Г. Гамель, П. Друкер та ін.

**Метою** дослідження є аналіз конкурентоспроможності ТОВ «Веселка туризму» та виявлення шляхів її підвищення.

Відповідно до мети дослідження поставлено наступні **завдання**:

- розкрити сутність поняття «конкуренція» та «конкурентоспроможність підприємства»;
- охарактеризувати фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства;
- розглянути методи оцінки конкурентоспроможності підприємства;
- надати загальну характеристику ТОВ «Веселка туризму»;
- провести аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «Веселка туризму»;
- визначити пріоритетні напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства;
- розрахувати та проаналізувати показники ефективності проекту;
- виявити можливі ризики та запропонувати шляхи щодо їх мінімізації.

**Об'єктом дослідження** є процеси підвищення конкурентоздатності підприємства з метою забезпечення довгострокової ефективності його функціонування.

**Предметом дослідження** є теоретичні, методичні та практичні засади підвищення конкурентоздатності підприємства.

**Методами дослідження** було обрано наступні кількісні та якісні методи: аналіз (метод пізнання, який дозволяє розчленовувати предмети дослідження на складові частини); синтез (метод вивчення об'єкта у його цілісності, у єдиному і взаємному зв'язку його частин, тобто, на противагу аналізу, даний метод дає можливість з'єднувати окремі частини чи сторони об'єкта в єдине ціле); метод порівняння (процес зіставлення предметів або явищ дійсності з метою встановлення схожості чи відмінності між ними, а також знаходження загального, що може бути властивим двом чи декільком об'єктам дослідження); графічний метод (передбачає зображення взаємозв'язку між двома ознаками у вигляді лінії або сукупності крапок).

**Інформаційною базою дослідження** є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, фінансова звітність ТОВ «Веселка туризму».

**Структура та обсяг роботи.** Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (53 найменування) та 1го додатка. Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 23 таблиці, 12 рисунків.

**Публікації.** Результати дослідження були опубліковані у «Науковому студентському віснику» факультету економіки та управління підприємництвом на тему «Аналіз ринку туристичних послуг України».

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи підвищення конкурентоспроможності підприємства**» розглянуто сутність поняття конкуренція та конкурентоспроможність підприємства; наведено характеристику факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємства.

У другому розділі «**Аналіз конкурентного стану ТОВ «Веселка туризму»**» наведено загальну характеристику ТОВ «Веселка туризму»; проведено аналіз його фінансового стану; здійснено оцінку конкурентоспроможності підприємства.

У третьому розділі «**Економічне обґрунтування шляхів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Веселка туризму»**» розраховано критерії економічної ефективності розробленого проекту, виявлено можливі ризики, пов'язані з його функціонуванням.

## ВИСНОВКИ

1. Конкуренція – економічний механізм взаємодії й боротьби між підприємствами, що функціонують на ринку з метою одержання прибутку через задоволення різноманітних потреб споживачів. Конкуренція є головною рушійною силою ринку, а сам продукт є знаряддям конкурентної боротьби.

2. Конкурентний статус сервісного підприємства – це його позиція в конкурентній боротьбі, своєрідний показник його положення на ринку. У цьому розумінні конкурентний статус використовується для визначення порівняльних конкурентних позицій підприємств на ринку.

3. Конкурентоспроможність – це здатність об'єкта, що характеризується ступенем реального чи потенційного задоволення ним певної потреби у порівнянні з аналогічними об'єктами, представленими на певному ринку. Конкурентоспроможність визначає здатність витримати конкуренцію у порівнянні з аналогічними об'єктами.

4. Проведення дослідження та виявлення факторів, що позитивно та негативно впливають на формування конкурентоспроможності підприємств дало можливість встановити взаємозв'язок між стимулюючими (що позитивно впливають) факторами та створенням й зміцненням конкурентних переваг, що є основою формування конкурентоспроможності підприємств. Щодо факторів, які негативно впливають на конкурентоспроможність підприємств, то вчасне їх виявлення та з'ясування причин їх виникнення та шляхів подолання допоможе мінімізувати негативні наслідки їхнього впливу на формування конкурентоспроможності підприємств.

5. На сьогодні як закордонна, так і вітчизняна практика економічного управління виробила цілий ряд методів оцінки конкурентоспроможності підприємства. Кожен з них має як свої переваги, так і недоліки, а тому досить часто необхідним є застосування системи методів для більш повної оцінки конкурентоспроможності того чи іншого підприємства з урахуванням особливостей його господарської діяльності.

6. ТОВ «Веселка туризму» – це туристична компанія, яка орієнтується на внутрішній туризм, тобто на організації відпочинку у межах України. Кожен день команда працює для того, щоб зробити хороший продукт, щоб клієнти прекрасно проводили час й отримували задоволення від правильно вкладених грошей у свій відпочинок – без величезної кількості непотрібних послуг та з чесною позицією ціни туру. Кожен тур – це суто наш продукт компанії, який технічний відділ, враховуючи всі нюанси, опрацьовує, роблячи його максимально доступним для будь-якого жителя України.

7. Аналіз динаміки показників, що відображають майновий стан ТОВ «Веселка туризму» дозволяє зробити висновок про великий ступінь зносу основних фондів підприємства. Однак, таке значення показників може бути через прискорену амортизацію обладнання, оскільки підприємство періодично оновлює свої основні фонди.

8. Аналіз показників оцінки фінансової стійкості дає інформацію, що підприємство ТОВ «Веселка туризму» є фінансово незалежним, його капітал знаходиться в мобільній формі.

9. Аналіз показників ділової активності ТОВ «Веселка туризму» дозволяє зробити висновок, що підприємство не зазнає складнощів з розрахунками по вже наданим послугам, причому динаміка розвитку цього аспекту діяльності підприємства за період часу, що аналізується, має негативний характер. Ефективним також є використання підприємством власних основних фондів. Динаміка обсягів реалізації також має негативний характер.

10. Аналіз побудованої кореляційно-регресійної моделі дозволяє дійти висновку про дуже щільний зв'язок між обраними показниками (коефіцієнт кореляції перевищує 98,46%). Отримана кореляційно-регресійна модель також відрізняється дуже високою точністю, оскільки вона описує майже 96,95% варіації даних, що перевищує розрахункове прийнятне значення коефіцієнту детермінації (96,19%). Побудована кореляційно-регресійна модель є статистично надійною, що підтверджує значне перевищення розрахункового F-критерію Фішера у розмірі 127,33 над його табличним значенням у 3,12.

11. Виконавши порівняльний аналіз основних економічних показників діяльності туристичних підприємств, таких як чистий дохід від реалізації, фондівіддача, коефіцієнт автономії та ін. Можна зробити висновки, що лідером є ТОВ «Веселка туризму».

12. Основні центри сільського зеленого туризму в Україні тяжіють до рекреаційних центрів: чистих річок, лісових масивів, морського узбережжя, озер та водоймищ, а також до архітектурних комплексів міст та сіл. На сьогоднішній день в Україні умовно можна виділити 3 центри розвитку сільського зеленого туризму – Івано-Франківська, Закарпатська та Львівська області. Проте за останні роки збільшується кількість таких садиб у Чернівецькій, Волинській, Київській, Черкаській, Вінницькій. Набуває популярності в Східній частині України: Запорізькій, Кіровоградській, Дніпропетровській та інших областях.

13. Проведений аналіз свідчить, що чиста приведена вартість проекту складає 48356 грн, що свідчить про загальну ефективність проекту з урахуванням вартості грошей у часі.

14. Середня норма рентабельності для проекту складає 136,13%, індекс прибутковості – 2,96, а внутрішня норма рентабельності – 240,20%. Усі три показники вказують на те, що інвестування у бізнес, що аналізуються, є ефективним як враховуючи зміну вартості грошей у часі, так і без такого врахування.

15. Термін окупності проекту відображає той період часу, по закінченні якого вкладені у проект кошти повернуться до інвестора через прибуток, що генерується проектом, а після його завершення – почнуть приносити чистий прибуток. Для запропонованого проекту цей період часу складає 11 місяців, з урахуванням зміни вартості грошей у часі 12 місяців, що є достатньо реальним відображенням процесів, що проходять в поточних реаліях економічного стану України.

16. Розрахунок точки беззбитковості проводився за допомогою програмного продукту «Project Expert». У вартісному виразі точка беззбитковості дорівнює 13733,23 грн, тобто дохід такого розміру має бути отриманий проектом, щоб забезпечити не отримання збитку від діяльності, що передбачено проектом.

17. Аналіз даних вказує, що проект є найбільш вразливим до такого фактору, як ціна пакету туристичних послуг. З метою запобігання ризику отримання збитків керівництву потрібно особливу увагу приділити маркетинговим заходам, які б забезпечили якомога більше завантаження агентства.

## АНОТАЦІЯ

**Кулик Віталій Костянтинович, «Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства (на прикладі компанії ТОВ «Веселка туризму»)».**

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». – Одеський національний економічний університет. – м. Одеса, 2018 рік

Розглянуто сутність поняття конкуренція та конкурентоспроможність підприємства; наведено характеристику факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємства.

Наведено загальну характеристику ТОВ «Веселка туризму»; проведено аналіз фінансового стану; здійснено оцінку конкурентоспроможності підприємства.

Розраховано критерії економічної ефективності розробленого проекту, виявлено можливі ризики, пов'язані з його функціонуванням.

**Ключові слова:** конкурентоспроможність, конкуренція, підприємство, проект, проектний аналіз.

## ANNOTATION

**Vitalii Kulyk, "Ways to improve the competitiveness of the enterprise (on the example of LLC "Veselka Tourism Ltd)".**

Thesis for Master degree in specialty "Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the program "Economics, Planning and Business Management". – Odessa National Economic University. – Odessa, 2018

The essence of the concept of competition and competitiveness of the enterprise is considered; The characteristics of the factors influencing the competitiveness of the enterprise are presented.

The general description of Veselka Tourism Ltd is presented; an analysis of its financial status; an assessment of the company's competitive position has been made.

The criteria of the economic efficiency of the developed project are calculated, the potential risks associated with its functioning are identified.

**Keywords:** competitiveness, competition, enterprise, project, project analysis.